

**Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)**

**Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE**

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Test 3

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

a. Cím jelentései, metaforizálódása a vers kontextusában 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Metaforikus cím, evilági és transzrends egyesülése a szerelemben; megismétlődik a vers első soraiban: menny – földi boldogság, harmónia vágya; ég – férfi föld – női jelkép; ég – a leány kék szemében, s benne a férfi lelke stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. A természeti képek szerepe 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Konkrét és metaforikus természeti képek; a vershelyzet, a lírai én mint fáradt s csüggedt vándor pihenő helyének díszletét adják; a tavaszi virágok a leány megjelenésének konkrét okát, ugyanakkor a férfi szívében a szerelem megszületésének jelképes jelentését vetítik ki stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. A versbeszéd, beszédhelyzet sajátosságai 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Dialogikus versbeszéd, egyenes beszédforma; az első idézőjeles rész általánosító szentencia, isteni törvény, ezt jelzi a főnévi igeneves forma, a megszólított önmaga és/vagy olvasó; ezt a részt követi az útrakelés személyes elbeszélése, a találkozás véletlenszerű idillje, az égi a földi leányban, szerelemben való megtestesülése; a férfi és leány beszélgetése, vallomás, meggyőzés stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. Szerelemfelfogás 5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Romantikus szerelem: véletlenszerű találkozás, egymásban tükröződés motívuma, férfi és nő, transzcendens és földi egysége, természet és ember harmóniája, vágy és beteljesülés élménye stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

a. A szöveg témájának megfogalmazása **4 pont**

b. Ellentétek azonosítása a szövegben, a szöveg megértésére vonatkozó, érvényes válasz megfogalmazása (pl. elindulunk – megérkezünk, kézzelfogható – az élet nem az, kitűnő posztóruha – elviselhetetlen, kivetnivaló – csodálatos, cigaretta – füst, hamu, író – posztókereskedő stb.) **6 pont**

c. Az érzelemkifejező kommunikációs funkció megnevezése (2 pont), **indoklás** (3 pont) **5 pont**

d. Témához való igazodás **5 pont**

Az érvelő szöveg követelményeinek betartása **5 pont**

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

a. választott mű stílusirányzatának jellemzői **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz: realista-naturalista regény*; realista sajátosság: önteremtő modern ember vonásai; társadalmi probléma: a paraszti sorsból kiemelkedni akaró egyén lehetőségei; társadalmi rétegződés, ellentét: úr – paraszt; gazdag paraszt – szegény paraszt; föld- és munkaszeretet; naturalista emberfelfogás: az ember biológiai adottságai és társadalmi körülményei által meghatározott; részletező környezetrajz, ösztönös reakciók, szereplők nyelvhasználata; szereplők mentalitása: tudatlanság, állati sorsban tengődő parasztok világa, anyagi, szellemi elmaradottság, változásra képtelen; irigység, agresszivitás világa; Turi Dani alakja: felfokozott szexualitás, birtoklásvágy, az ölés ösztöne, úrgyűlölet;

Kosztolányi-regények: realista stílusirányzat jellemzői:

Édes Anna: regény térbeli sokszínűsége, tagoltsága, a 20. századi nagyváros társadalmi, szociális környezetrajza; szimbolikus terek, történelmi tér/idő, pontos időmegjelölések, gyakorító elbeszélésmód, lélektaniség a szereplők megformálásában, tudattalan tartalmaktól való meghatározottság; érzelmek kétértelműsége; gesztusok, az ösztönök jelértéke; egzisztenciális problémák: a lét üressége, idegenségének kimondása, elmagányosodás, kommunikációképtelenség;

Pacsirta: realista: sárszegi világ vidékiessége, kietlensége, reménytelensége, nyomorúsága; lélektaniség: az ember önmaga számára sem kiismerhető; álmok, akaratlan cselekvések, elszólások értelmezése; az elbeszélés közvetettsége, az elhallgatás kitüntetett szerepe; egzisztencialista: családon belüli hazugságok leleplezése, a lét látszatértékeivel való szembesülés stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

b. a mű történetalakítása

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. *Móricz*: metonimikus történetalakítás: az önmegvalósító, önteremtő, önpusztító Ember története; zárt, falusi színtér: Kiskara világa; szervezőelve az ellentét; évszaktoposz: nyár – tél; térszerkezet: nyílt – zárt tér; szereplők közötti társadalmi, szociális, családok közti, érzelmi ellentétek; házasságtörténet; metaforikus összefüggések: sár és arany motívuma, fejezetzáró, szimbolikus jelentései; elbeszélői és szereplői szövegek keveredése, szabad függő beszéd;

Kosztolányi-regények: metonimikus történetalakítás, metaforikus összefüggések:

Édes Anna: mottó: latin nyelvű, előreutaló szerepe: a szenvedőkért, Annáért szól, keretfejezetek: szóbeszéd szerepe, metaforikus olvasat: az igazság viszonylagossága, a nyelv rontó hatalmának való teljes kiszolgáltatottság; késleltetése Anna megjelenésének; Anna cselédsorsának fordulatai: Víznyéltől való idegenkedése, kiszolgáltatottság, munkában való kiteljesedése, Patikárius Jancsival való találkozás, a szerelem érzése, csalódás, terhességmegszakítás, személyisége beszűkül, önértékelése visszaesik, betegség, Báthory visszautasítása, tudattalan lázadás: váratlan gyilkosság, tárgyalás, kommunikációképtelensége, oknyomozás; értékítélet;

Pacsirta: summázatok és fejezetek közti ironikus viszony, lineáris történetvezetés: Vajkay család egy hetének története: 1–3. fejezet: az elutazás napja; 11–13. fejezet: a megérkezés napja; 4–8. fejezet: egy nap egy fejezet; 9–10. fejezet: csütörtök este és éjjel: kanzsúr, zongorázás, az igazság kimondása; levél kitüntetett szerepe; elbeszélő mindentudó, mindentudása megkérdőjeleződik, korlátozott tudású, elhallgatás stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

c. az emberi magatartásformák

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*

(pl. *Móricz*: kétféle emberi viszonyulás, magatartás: negatív: nyíltan agresszív magatartási minta: hagyományos paraszti mentalitás – Takács Gyuri, szülők; Karay grófok gögje, lenéző magatartása; pozitív: T. D. magatartása a modern gondolkodó emberé: önteremtő, gondolkodó, újtó, vállalkozó; vágyai határtalanok, munkaszeretet; földszerzésének fokozatai, sikeres, magányosan küzd a közösség érdekében is; negatív: ösztönei, indulatai, agresszív viselkedése visszahúzó erők; normasértővé válik, átlépi emberi határait, a társadalom és az isteni törvények szerint is buknia kell; a nő, Takács Erzsike kettős megítélése: visszahúzó – megtartó erő;

Kosztolányi: *Édes Anna*: manipulatív, rejtetten agresszív magatartási minta: Vizyné nem emberként tekint Annára, megalázza, ugyanakkor függ tőle, zsarnok, boldogtalan, elégedetlen, depresszív; passzív, önmagát alárendelő viselkedés: Anna, a cselédsors: magány, kiszolgáltatottság léthelyzete, beszűkült tudatállapot, a munka az önkiteljesedés eszköze; szerepcsere magatartásformái, hatalmi pozíció, alá- és fölérendelt viszonyok a tárgyi világ megjelenítésében is; érdekkapcsolatok, szerepjátékok az érzelmi ürességet, idegenséget, érzéketlenséget rejtik I. Víznyék házassága, P. Jancsi és barátai viszonya; Moviszter a humánus értékek mellett szól, de nem értik;

Pacsirta: passzív beletörődés: *Pacsirta*: vénlányszerep, csúnyaság mint szenvedésforrás, kilátástalanság, világtól elzárkózás magatartása; *Vajkayék*: szülői mártírszerep terhei, keresztényi részvét, szenvedés, hazugság fájdalmas vállalása, szeretet kötelessége; dionüszoszi vágyak, társasági élet örömei, vitalitás, szabad életre való vágy elfojtása, bűntudat; önmaguk vállalásának képtelensége stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszadásra *1 pont*.

d. a kommunikáció szerepe a műben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága *5 pont*

(pl. *Móricz*: csökkent értékű nyelvhasználat, naturalista, vulgáris kifejezőmód; indulatszavak, felkiáltások gyakorisága a belső feszültség kivetülései I. T. Dani vívódásai sár-léte miatt; belső hangok, monológok; a szereplőket egymás nézőpontjából látjuk, halljuk, drámaiság, feszültség; szereplők egymás nem értése, félreértése, kommunikációhiány, elidegenedés, boldogtalanság a házastársak között; az udvarlás verbális, non-verbális nyelve, fokozatai a siker eszköze T. D. számára;

Kosztolányi: Édes Anna: a meg-nem-értés regénye: É. A. nem érti, s nem tudja értelmezni létének összefüggéseit, környezete nem is akarja érteni, félreértések, előítéletek; fordulópont Patikárius Jancsival való találkozása: feltűnően sokat beszél, boldog; csalódását szótlansága is jelzi; a keretfejezetek a hírverés, a kibeszélés beszédmódjára épülnek, a nyelv rontó hatalmának kiszolgáltatottsága, az igazság viszonylagossága; Vízny-házaspár: elbeszélnek egymás mellett, kiüresedett kapcsolat, házasság; lélektaniség: a tudatalatti tartalmak, álmok, gesztusok előtérbe kerülnek, nyelvi-kulturális-rangbeli elszigeteltség, szerepjáték; Anna kommunikációképtelensége: nem tudja megmagyarázni tettét;

Pacsirta: a szereplők értik és félreértik egymást, minderről az elbeszélő közvetítésében értesülünk, reakciók, gondolatok, érzések elhallgatása, tudatalatti tartalmak; az elbeszélő belső nézőpontú közlései, kiemelten: Pacsirta levele: nem arról szól, amiről szólni szeretne, a terjedős, közhelyes fogalmazás az elrejtés, elhallgatás eszköze, az apa érti, ám nem fejezi ki közvetlenül, hanem az operettszínésznő, Orosz Olga elképzelt reakciójából lehet következtetni rá; akaratlan cselekvések freudi értelmezése: Vajkay elveszíti a levelet *stb.*),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.